

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

ВЪРХОВЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ
НА СЪЮЗА ПО ВЪПРОСИТЕ
НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ И
ПОЛИТИКАТА НА СИГУРНОСТ

Брюксел, 22.7.2020 г.
JOIN(2020) 12 final

СЪВМЕСТЕН ДОКЛАД ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА
СПЕЦИАЛЕН АДМИНИСТРАТИВЕН РАЙОН МАКАО: ГОДИШЕН ДОКЛАД
ЗА 2019 Г.

СЪВМЕСТЕН ДОКЛАД ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

СПЕЦИАЛЕН АДМИНИСТРАТИВЕН РАЙОН МАКАО: ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА 2019 Г.

Резюме

От преминаването на Макао към Китайската народна република през 1999 г. Европейският съюз и неговите държави членки следят отблизо политическите и икономическите събития съгласно принципа „една държава — две системи“ в Специален административен район Макао (САР Макао). Европейският съюз продължава да се придържа към политиката си за „единен Китай“ и подкрепя принципа „една държава — две системи“ и неговото прилагане. Настоящият годишен доклад за събитията в Макао се издава в съответствие с поетия през 1997 г. ангажимент към Европейския парламент.

През 2019 г. принципът „една държава — две системи“ продължи да се прилага в полза на САР Макао, на Китай като цяло и на международната общност.

Новият главен управител Хо Ят-Сенг встъпи в длъжност през декември 2019 г. Президентът Си Дзинпин беше на тридневно посещение в Макао, за да отбележи назначаването на главния управител, както и двадесетата годишнина от преминаването на Макао към Китайската народна република.

През 2019 г. правата и основните свободи на хората в Макао продължиха да бъдат съблюдавани като цяло, а върховенството на закона се зачиташе съгласно принципа „една държава — две системи“, заложен в основния закон на Макао. Медията в Макао продължиха да изразяват широк спектър от гледни точки, въпреки че бяха налице опасения от увеличаваща се автоцензура.

Въпреки че в Основния закон на Макао и другите законодателни актове не се предвижда въвеждането на всеобщо изборно право, ЕС насърчава властите на Макао да потърсят начини за поощряване на по-широкото участие на обществото в изборите за главен управител и за законодателно събрание.

В икономически план Макао продължава да е най-големият световен център в сектора на казината, като свързаният с хазартните игри туризъм е движещата сила за икономическия растеж на региона. Забавянето на китайската икономика и търговската война между САЩ и Китай бяха основните фактори, обуславящи свиването на брутният вътрешен продукт (БВП) на Макао с 3,5 %. Това подчертава факта, че малката и силно отворена икономика на Макао е изключително зависима от икономическите, финансовите и политическите събития в континентален Китай. Усилията за диверсификация продължават, като се постига умерен успех, тъй като дейностите, свързани с хазартните игри, все още генерират почти половината БВП.

Икономическото сътрудничество с континентален Китай беше засилено през 2019 г.: в контекста на посещението на президента Си Дзинпин бяха обявени нови мерки в областта на финансовите услуги с цел подпомагане на диверсификацията на икономиката на Макао.

Политически събития

В края на годината имаше значими промени в правителството на Макао с избирането на новия главен управител Хо Ят-Сенг и извършването на назначения на други

ръководни длъжности.

На 25 август с 392 от общо 400 гласа в негова полза, изборителната комисия избра Хо Ят-Сенг за главен управител, за да замени на този пост Фернандо Чуи. Поради изискването всеки негов опонент да получи 66 номинации от изборителната комисия, Хо Ят-Сенг беше избран без съперници.

Новото правителство встъпи в длъжност на 20 декември. Встъпващият в длъжност главен управител положи клетва по време на тридневното посещение в Макао на президента Си Дзинпин. Двама от общо петима секретари от предишната администрация запазиха постовете си — секретарят за сигурността и секретарят за транспорта и благоустройството. Трима от действащите членове на 11-членния Изпълнителен съвет запазиха постовете си.

През годината беше обърнато значително внимание на няколко законодателни инициативи.

На 22 декември 2019 г. беше приет законопроектът за киберсигурността. Едното от условията в него е задължителна регистрация с истинското име от страна на потребителите на телекомуникационните услуги за услуги като закупуването на предплатени SIM карти. То ще бъде изпълнено от доставчиците на телекомуникационни услуги. Доставчиците на интернет услуги ще съхраняват регистрите на дейността онлайн на техните потребители в продължение на най-малко една година. Операторите на ключова инфраструктура (като транспорт, телекомуникации, електроснабдяване и водоснабдяване) са оправомощени да налагат мерки за киберсигурност. Ще бъде създаден нов Център за сигнализиране и реагиране при инциденти в областта на киберсигурността (CARIC), който ще бъде координиран от съдебната полиция и ще има за цел да изпълнява функцията на център за получаване на сигнали за всички киберинциденти и да наблюдава предаването на данни и потоците от данни. Нарушенията на закона могат да доведат до налагането на глоби в размер от 50 000 патака до 5 милиона патака.

Секретарят за сигурността, Уонг Сiao Чак, подчерта, че органите няма да наблюдават дейностите онлайн на индивиди или да ограничават свободата на словото, тъй като съдебната полиция ще наблюдава единствено движението на данни, но няма да анализира съдържанието им. Сдружението на държавните служители в Макао (ATFPM) изпрати писмо до секретаря за сигурността, с което изрази опасенията си относно съвместимостта на новия закон с Основния закон, що се отнася до личната свобода и до други въпроси.

Предложеният нов Закон за гражданската защита криминализира разпространяване на слухове или невярна информация в извънредни ситуации. Мярката ще бъде приложима единствено когато мерките за гражданска защита на органите са били приведени в действие изцяло, при обстоятелства като например извънредна ситуация, причинена от тайфун. Поправките на законопроекта бяха приветствани, въпреки че гражданското общество и организациите, представляващи пресата, изразиха опасения относно възможното въздействие на мярката върху свободата на изразяване на мнение и свободата на печата.

Предложението от страна на продемократичен законотворец за изменение на Закона за избора на главен управител, така че да се избегне това за висшата ръководна длъжност в правителството да има един единствен окончателен кандидат, беше отхвърлено на основание, че само правителството може да предлага промени, касаещи политическата структура на Макао.

Полицията обяви, че първите 50 камери в Макао с лицево разпознаване за наблюдение на обществено пространство ще бъдат инсталирани и ще преминат изпитвания до края на първото тримесечие на 2020 г. Още 50 камери за наблюдение на движението, предназначени за разпознаване на регистрационните номера на превозни средства, също ще бъдат инсталирани и ще преминат изпитвания. Местните органи планират да инсталират 2400 камери за видеонаблюдение на шест етапа до 2023 г. В своето изявление на 7 ноември 2019 г. Полицията заяви, че технологията за лицево разпознаване ще бъде използвана единствено за целите на полицейски разследвания по наказателни дела.

Властите на Макао продължиха да посочват съображения относно сигурността като основание да отказват влизане в Макао на журналисти, активисти на гражданското общество и публични личности, включително от Хонконг. Въпреки че имиграционните органи на Макао имат правомощия да отказват влизане на територията на района, в тези случаи е налице липса на прозрачност.

Права, свободи и равни възможности

Правата и основните свободи, както и върховенството на закона като цяло се зачитаха до степен, гарантирана от Основния закон на Макао, и в съответствие с принципа „една държава — две системи“.

Все още не са предприети никакви стъпки за създаване на независим орган по правата на човека съгласно препоръката на Комитета на ООН срещу изтезанията от декември 2015 г.

Свободата на печата като цяло се зачиташе, въпреки увеличаващата се автоцензура. През годината Асоциацията на журналистите в Макао (AJM) публикува изявления, привличайки вниманието към въпроси, свързани със свободата на пресата, например по отношение на оказването на натиск преди посещението на президента Си Дзинпин.

Свободата на събранията като цяло се зачиташе в Макао. Полицията обаче отказа да разреши публични събирания с цел изразяване на солидарност с протестиращите в Хонконг. На 30 септември 2019 г. Върховният апелативен съд отхвърли обжалване на забрана на протест срещу полицейското насилие в Хонконг, постановявайки, че такъв протест би бил незаконен по причини, включващи съображението, че „той би бил намеса във вътрешните работи на Хонконг“. 30-та годишнина на площад „Тянанмън“ беше отбелязана с бдение със свещи.

На 8 юли Законодателното събрание одобри законопроекта по инициатива на правителството за въвеждането на законоустановена **минимална работна заплата** за всички работещи, освен за домашни помощници и за служители с увреждания. В Макао не се прилага ефективно **свободата на сдружаване и на колективно договаряне**, заложен в конвенциите на Международната организация на труда (МОТ). ЕС продължава да насърчава Макао в тази насока.

Полагат се значителни усилия за справяне с **трафика на хора** посредством мерки, включващи обучения на държавните служители относно трафика на хора, както и посредством разследване на предполагаеми случаи на принудителен труд. ЕС е готов да засили сътрудничеството, с цел справяне с това глобално предизвикателство.

Дискриминацията въз основа на сексуална ориентация и полова идентичност продължава да предизвиква загриженост, особено в областта на трудовата заетост, образованието и здравеопазването. Все още предстои отношенията между партньори от

един и същ пол да бъдат включени в закона, с който се инкриминира домашното насилие. През юни 2014 г. Комитетът на ООН по икономически, социални и културни права прикани Макао да приеме цялостна антидискриминационна нормативна уредба.

Макао продължава да предприема категорични действия срещу **корупцията** посредством мерки, включващи работата на Комисията за борба с корупцията (ССАС). През декември 2019 г. беше назначен нов комисар по въпросите, свързани с борбата с корупцията. В годишния доклад на Комисията за борба с корупцията, публикуван през март, се подчертават основните опасения и продължаващите усилия за справяне с корупцията сред публичните служители.

Събития в икономически план

През 2019 г. Макао продължи да бъде една от най-богатите икономики в света по отношение на БВП на глава от населението, с **най-големия хазартен сектор в света**.

През годината **икономиката на Макао се сви с 4,7 %**, основно поради спад в износа на услуги и в инвестициите. Инвестициите се понижиха с 20,1 % в сравнение с предходната година, което до голяма степен се дължеше на по-малките инвестиции в строителството. Износът в сектора на хазартните игри спадна с 4 % в сравнение с предходната година, докато при туристическите услуги спадът бе 5,7 % спрямо предходната година. Спадът в износа на услуги се дължеше до голяма степен на намаляването с 8 % на средствата, изразходвани от посещаващите Макао, в сравнение с предходната година. Въпреки че туристическите посещения са се увеличили с 10 % през годината (до общо 39,4 милиона туристи, 70 % от които са от континентален Китай), похарчените от туристите средства намаляха с 16,5 % на глава от населението, като по този начин се неутрализира увеличението на броя на туристите.

Въпреки спада в икономиката в **Макао продължава да има пълна трудова заетост**. През последните 8 години безработицата се запази под 2 % (включително по време на спада в периода 2014—2016 г.) и 2019 година не бе изключение в това отношение. В този контекст САР Макао разчита в голяма степен на чуждестранните работници, които са приблизително 40 % от общата работна сила. Инфлацията беше под контрол, на равнище от 2,75 % през 2019 г.

През 2019 г. фискалната позиция на Макао остана стабилна. САР Макао разполага с дълбоки резерви (580 милиарда патака или 67 милиарда евро), а при фискалния баланс се отчитат стабилно излишъци.

По отношение на **икономическите политики**, освен укрепването на туризма и хазарта (основните икономически сектори в САР) Макао продължи дългогодишните си усилия за постигане на икономическа диверсификация. Новият главен управител на Макао Хо Ят-Сенг потвърди тези приоритети в своята реч при встъпването си в длъжност и в своето новогодишно обръщение през декември, в които очерта политическата си платформа, включваща съсредоточаване върху икономиката и въпросите, свързани със средствата за препитание. Запазват се следните сфери, подлежащи на диверсифициране:

- развиване на сектора за организиране на конгреси и изложения и творческите индустрии;
- насърчаване на развитието на Макао като център за традиционна китайска медицина;

- стимулиране на специализираните финансови услуги като например услугите за финансов лизинг; както и
- развиване на Макао като платформа за услуги в областта на търговското сътрудничество между Китай и португалоезичните държави.

Въпреки усилията за диверсификация **Макао продължава да разчита в голяма степен на хазарта и туризма, като само хазартният сектор все още генерира почти половината БВП.** Една от целите, определени в петгодишния план на Макао за развитие за периода 2016—2020 г., е делът на приходите на операторите на казина от източници, които не са свързани с хазартни игри, да достигне 9 % до 2020 г. Според доклада от декември на Бюрото за статистика и преброяване относно икономическата диверсификация делът на източниците, които не са свързани с хазартни игри, в приходите на операторите на казина през 2018 г. е бил 9,97 %. По отношение на диверсификацията, която не се ограничава с хазарта и туризма, включително развиването на финансовия сектор, липсата на работна сила с подходяща квалификация е предизвикателство пред Макао.

Опазването на околната среда и политиката в областта на климата продължават да бъдат съществени предизвикателства. Единствените значителни събития през 2019 г. бяха дългоочакваното въвеждане на схемата за таксуване при закупуване на пластмасови торбички, подобряването на предварителното преработване на отпадъци преди износ и инсталирането на зареждащи устройства за електрически превозни средства, машини за рециклиране на пластмасови бутилки и машини за вода в целия САР Макао. През годината с голямо закъснение беше открита линията до Тайпа на железопътната транспортна система за бърз обществен превоз (Light Rapid Transit) на Макао.

Регионално сътрудничество

Дългоочакваният подробен план за района на **Големия залив Гуандун — Хонконг — Макао („района на Големия залив“)** беше публикуван през февруари 2019 г. Макао бе определен като един от четирите основни града (заедно с Хонконг, Шънджън и Гуанджоу), които ще имат ключова роля за развитието на региона. Съгласно плана Макао, продължавайки да диверсифицира своята икономика, трябва да укрепи позицията си на световен център за туризъм и отдих и на платформа за услуги в областта на търговията и търговското сътрудничество между Китай и португалоезичните държави. Четири месеца след публикуването на подробния план правителството на Макао публикува приложение към своя петгодишен план за развитие (за периода 2016—2020 г.) относно участието на Макао в изграждането на района на Големия залив. Множество мерки бяха оповестени през годината. Тези мерки включват укрепване на митническото сътрудничество и улесняване на хората в Макао, които искат да живеят, учат и работят другаде в района на Големия залив.

През 2019 г. бе постигнат напредък по отношение на сътрудничеството в областта на финансовите услуги. През февруари, в съответствие с подробния план за района на Големия залив, на Макао беше възложено да извърши проучване за осъществимост по отношение на създаването на пазар на ценни книжа, деноминирани в ренминби юани. Във връзка с това през октомври Органът по паричната политика на Макао подаде заявление до централното правителство. През юли Китай пусна в обращение първите държавни ценни книжа в Макао на стойност два милиарда ренминби юани (286 милиона щатски долара).

Във връзка с посещението в Макао на президента Си Дзинпин през декември 2019 г.

беше оповестен набор от мерки за подпомагане на икономическата диверсификация, насочени по-специално към финансовия сектор. Най-широко оповестено беше съобщението на Китайската народна банка (КНБ), съгласно което дневният лимит за парични преводи в ренминби юани от Макао ще бъде увеличен от 50 000 на 80 000 ренминби юани, което го изравнява с лимита, определен в Хонконг. Тъй като обаче тези парични преводи се отнасят до физическите лица, а не до дружествата, това съобщение беше по-скоро символично. Освен това беше обявена информация, съгласно която се планира ускоряване на създаването на нова фондова борса, на която да доминира ренминби юанът, и център за сетълмънт в ренминби юани. Оповестени бяха също така политики за стимулиране на банките и застрахователните компании от континентален Китай да започнат дейност в Макао, както и за подпомагане на финансовите дружества от континентален Китай, за да могат да разширят дейността си в Макао.

По отношение на **ролята на мост между Китай и португалоезичните държави** Макао има за цел да бъде център за клирингови услуги в ренминби юани и център за предоставяне на услуги в областта на търговията и търговските сделки за Китай и португалоезичните държави, център за търговията с продукти от португалоезичните държави, както и център за организиране на конгреси и изложения за икономическо и търговско сътрудничество.

Заедно с Джухай Макао развива остров **Хенкин**, който се намира на изток от Макао, в провинция Гуандун. В Хенкин има инфраструктура, която включва „Долина на младежкото предприемачество“, Индустриалния парк Гуандун—Макао за наука и технологии в областта на традиционната китайска медицина, Индустриалния парк за сътрудничество Гуандун—Макао, както и кампуса на Университета на Макао. По време на посещението си в Макао президентът Си Дзинпин оповести, че Макао ще получи допълнителна земя на острова, за да се подпомогне по-нататъшното му развитие в области като образованието и здравеопазването.

Двустранни отношения между ЕС и Макао

През 2019 г. **ЕС беше вторият по големина вносител в Макао след континентален Китай**, с дял от 27,6 % от общия внос на Макао. От друга страна само 1,5 % от износа на стоки на САР Макао бяха предназначени за Европа. ЕС продължава да поддържа дълготраен излишък в търговията с Макао. Обяснението за това е, че търсенето от Макао на внос непрекъснато расте през годините, в съчетание с ръста в секторите на хазарта и туризма, докато неговият производствен отрасъл се е свил до около 1 % от БВП.

Двустранната **търговия със стоки** нарасна с 27,1 %, достигайки 1,2 милиарда евро през 2019 г. Износът от ЕС към Макао достигна 1,1 милиарда евро — ръст с 33,2 % спрямо предходната година, което доведе до търговски излишък от 1 милиард евро. Макао е разрастващ се пазар за луксозни стоки от Европа. Основните продукти в износа от ЕС включват кожени изделия, дрехи, часовници и бижута от високия ценови клас, хранителни стоки, напитки и автомобили.

ЕС е третият по-големина чуждестранен **инвеститор** в Макао след Хонконг и континентален Китай (като не се вземат под внимание офшорните центрове). Според статистическите данни на Макао през 2018 г. делът на ЕС от общия размер на преките чуждестранни инвестиции е бил 5,3 % (15,6 милиарда патака). Само делът на Португалия е 60 % от инвестициите на ЕС в Макао, или 9,2 милиарда патака.

На 11 юни 2019 г. в Брюксел се проведе **23-ото заседание на Съвместния комитет ЕС—Макао**. На него бяха обсъдени много теми, включително търговията и инвестициите, многостранното сътрудничество, данъчното облагане, държавните поръчки, борбата с прането на пари и финансирането на тероризма, свързаните с околната среда въпроси, както и трафика на хора.

След проведеното през 2015 г. заседание на Съвместния комитет ЕС—Макао бе създаден Механизъм за съфинансиране по програмата „**Хоризонт 2020**“. През ноември 2019 г. ЕС и Фондът за научно и технологично развитие (ФНТР) на Макао съвместно организираха конференция в Макао, чиято цел беше представянето на възможностите за сътрудничество с Европа и обсъждането на начините за подобряване на участието на Макао в програмата „Хоризонт 2020“, тъй като нито едно образуване от Макао не е било избрано за финансиране по програмата.

Както всяка година, **Европейската търговска камара в Макао (ЕТКМ¹)** и **Европейската търговска камара в Хонконг** съвместно координираха през 2019 г. европейското участие на Международния форум и изложение за сътрудничество в областта на околната среда в Макао през март и на Международното изложение за търговия и инвестиции в Макао през октомври.

Програмата за сътрудничество между Макао и ЕС в правната сфера допринася за модернизирването и развитието на правната система на САР Макао. Проучват се възможностите за разширяване на сътрудничеството в тази сфера. През 2019 г. ЕС и Макао продължиха своето дългогодишно сътрудничество в областта на конферентния превод. От 2006 г. се организират курсове за обучение на устни преводачи от Макао с обучаващи от Генерална дирекция „Устни преводи“ на Европейската комисия. От 2010 г. насам се провеждат годишни семинари в Политехническият институт на Макао, в чиито рамки се събират обучаващи от ЕС и устни преводачи от различни китайски министерства, както и ръководители на програми от университети в Макао и континентален Китай. Академичното направление на сътрудничеството между Макао и ЕС в тази сфера беше подпомогнато от новия Международен португалски център за обучение по конферентен превод, открит през декември 2019 г. към Политехническият институт на Макао.

---

¹ Европейската търговска камара в Макао е хибридна организация, в която членуват както преки членове (представляващи дружества), така и членове на национални търговски камари на държави — членки на ЕС.